

GEORGES PAELEMAN

1910 - 1983

STICHTER EN LEIDER VAN DE GERAARDSBERGSE ONDERGRONDSE GEDURENDE WERELDOORLOG II

(NASCHRIFT: reactie en getuigenis van EMIEL COLLIJNS)

door Marc VAN TRIMPONT

Wij ontvingen een brief, de dato 28 januari 1998, van de heer Emiel Collijns uit Geraardsbergen die reageert op de bijdragen gepubliceerd in onze nummers 97/155 (p.23-34) en 97/156 (p.9-19).

Vooreerst vestigen wij er de aandacht van de lezer op dat dhr. Collijns een verzetsman was ten tijde van de Duitse bezetting; dit blijkt zowel uit het feit dat hij voorkomt in het organigram afgedrukt in ons nummer 155 (p.32) als uit het attest op de volgende bladzijde. Het lag in onze bedoeling later (zodra wij over voldoende gegevens beschikken) nog een artikel te publiceren i.v.m. de Duitse bezetting te Geraardsbergen. In afwachting drukken wij de brief van dhr. Collijns, verzetsman van het eerste uur, integraal over:

Ik ben misschien wat laattijdig voor U op de hoogte te brengen van sommige feiten aan te vullen die aangehaald worden in deel II (1) omtrent de kapitale rol die de heer Georges Paeleman tijdens de wereldoorlog II (1939-1945) als verzetsman heeft gespeeld.

Vooraf wil ik U zeggen dat ik de heer Georges Paeleman persoonlijk heb gekend en hem zeker ten zeerste gewaardeerd heb voor de uiterst gevaarlijke opdracht die hij tijdens de bezetting 1940-1944 heeft vervuld. Tijdens deze periode werd inderdaad niet gevraagd welke overtuiging dan ook men er op na hield. Er was een gemeenschappelijk doel, namelijk de vijand bevechten en hem het zo lastig mogelijk maken. Als mensen van het verzet waren wij ook totaal onwetend van wat ons werkelijk te wachten stond als men opgepakt werd door de Gestapo. Zeker wisten wij dat het geen doetjes waren. Alleen de laatste maanden voor de bevrijding drong het ten volle tot ons door in welke precaire situatie men zich bevond. Vandaar de uiterste voorzichtigheid en wantrouwen waarmede men tewerk ging.

Om terug te komen bij het begin van dit epistel breng ik U ter kennis dat de rantsoeneringszegels waarvan sprake in paragraaf één van uw artikel in "De Heemschutter" 97/156, afkomstig waren van de diensten van de ravitaillering van de stad Geraardsbergen. Ik zelf als leider van deze dienst (01.09.1940 - 01.05.1948) zorgde persoonlijk en maandelijks voor een groot aantal zegelbladen die clandestien aan ondergedoken werkweigeraars ter hand gesteld werden. Deze bladen werden overgemaakt aan de heer

Jacques De Roeck eveneens als bediende werkzaam in de ravitailleringdiensten. Voren genoemde maakte ze op zijn beurt over aan de gebroeders De Moor (Paul en Robert) die er op hun beurt overmaakten aan de heer Leon Curens en zo verder naar de heer Georges Paeleman. Het spreekt vanzelf dat elk van deze weerstanders (waarschijnlijk ook nog andere) een zeker aantal betrouwbare ondergedokene werkweigeraars kende en hun rantsoeneringszegels ter hand stelde. Op welke wijze weet ik niet, maar ik vermoed zo discreet mogelijk om de weerstandsgroep niet in gevaar te brengen.

Er is nog meer. Als gedetacheerde bediende van het stadspersoneel in dienst van de ravitaillering was ik goed op de hoogte van het reilen en zeilen van de diensten op het stadhuis. Zo ben ik op zekere dag in het bezit geraakt van minstens een vijftigtal eenzelveheidskaarten met de daartoe behorende nodige stadsstempels. Tussen haakjes: de heer Firmin Schollaert die toendertijd belast was met de diensten van de bevolking (bevolkingsregisters, index, identiteitskaarten, militie-, kieszaken, adresveranderingen en dergelijke meer) heeft van deze verdwijning nooit gewag gemaakt. De heer Schollaert was oudstrijder 1914-1918. Dat was een zekere geruststelling. Had hij een vermoeden omtrent de dader? Daar ben ik steeds onwetend over gebleven. Feit is dat er nimmer rechtbaarheid aan gegeven werd.

VS. Onderhavig attest vernietigt en vervangt dit opgesteld de 22.2.55

DIENTEN VAN HET HOOFDBESTUUR
VAN HET
MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING,
Centrale Dienst van het Stamboek.
Prins-Albertkazerne,
Karmelietenstraat 24,
BRUSSEL I.

BUNDEL N° IV/25838
Grotebaan 100
OVERBOELARE

ATTEST

De hoedanigheid van Gewapende Weerstander is toegekend aan de heer
COLLYNS, Emiel
geboren te GERAARDSBERGEN, de 24 januari 1911
door de 14de herzieningscommissie van BRUSSEL
op 24 maart 1952, bij toepassing van artikel 1 van het wetsbesluit van
19 september 1945, houdende vaststelling van het Statuut van de Gewapende Weerstand.
Belanghebbende is aangesloten bij de Groepering P.M.
De bij de weerstand doorgebrachte tijd is 2 jaar 6 maand, zijnde van
1.4.42 tot 3.9.44, afgerond tot de hogere maand.

Brussel, 11 AVR 67

ATTEST voor :
Belanghebbende
Groepering
N.W.O.S.
C.D.S.;
R.A.-D.H.

De Directeur,

A. RANS
Luitenant-commandant van Administratie

BELANGRIJKE MEDEDELING.
Er wordt de titularis aanbevolen zich in geen geval van onderhavig attest te ontdoen. Indien nodig, kan hij er afschrift van nemen en « voor eensluidend afschrift » laten wettigen door het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.
69309. - M.G.I./D.A.D. - 2.000 ex.

't Bestuur was wel in handen van wat de bevolking "de oorlogsburgemeester" noemde. Ik wil U ook nog een aspect van de taken die de weerstand op zich nam ter kennis brengen. De heer dr. Emiel Vander Schueren was aangesteld als geneesheer om degenen die in Duitsland tewerkgesteld waren, eens ze in verlof kwamen en ziek werden of om een andere reden (ongeval bv.) te behandelen tijdens dit verlof. Hij alleen kon dus over hun werkonbekwaamheid oordelen en de voorgeschreven attesten afleveren.

Deze kwamen op de ravitailleringdienst terecht. Aan de hand van deze bewijsstukken kregen betrokkenen hun rantsoenzegels. Het was een klein kunstje om deze attesten na te maken en de handtekening van dokter Vander Schueren na te bootsen. Natuurlijk werden er ook echte valse stempels gemaakt die noodzakelijk op de attesten moesten voorkomen. Zo heb ik er ontelbare gemaakt met het groot risico eraan verbonden. Gelukkig heeft dat zich tot één feit beperkt van een onvoorzichtigaard die te loslippig werd. Ik heb dit geval met uiterste behendigheid en lef opgelost. Het spreekt vanzelf dat de valse getuigschriften op een geheime plaats bewaard werden en de echte op hun bestemde plaats. Deze handeling hield heel wat werkkrachten weg uit Duitsland. Er zijn nog heel wat andere verzetswerkingen gebeurd op de ravitailleringdiensten weliswaar van ondergeschikter belang. Het zou te ver leiden alles in detail weer te geven. De kleinste zandkorrel tegen de vijand was er een.

Mag ik U nog attent maken op blz 97/156/16 is het Leanderbos niet hetzelfde als het Boreebos. Dit bos ligt namelijk op Deux-Acren (deelgemeente van Lessen) en wel op gehucht Bauring (als ik het goed schrijf). Dit is voorbij de Kokane (huize van kunstenaar Rosier) dat gelegen is op het grondgebied van Overboelare.

Ik ben misschien wat langdradig geweest maar ik heb gedacht dat deze inlichtingen U van nut konden zijn.

*Em. Collijns
17, Onkerzelestraat
Geraardsbergen.*

Onze oprechte dank aan dhr. Collijns (die hoegenaamd niet "langdradig" is geweest) voor deze waardevolle en complementaire gegevens, en voor de correctie i.v.m. het Leanderbos versus Boreebos.

Emiel COLLIJNS was vanaf een bepaald moment secretaris van de Patriottische Milities. Alhoewel het attest (afgedrukt op de tweede bladzijde van dit artikel) gedateerd is van het jaar 1967, werd hij eigenlijk op 1 december 1951 door de 14e Herzieningscommissie erkend als verzetman, en in het definitief verslag de dato 24 maart 1953 staat hieromtrent onder meer te lezen: "(...) Overwegende dat het verder gebleken is uit gezegde verklaringen en onderzoeken dat COLLIJNS eveneens met dat doel in contact was met De Moor en De Roeck; dat De Moor, via de genaamde De Roeck en via de genaamde Curens Leon uit Geraardsbergen in 1942 aangeworven werden door Paeleman Georges uit Geraardsbergen voor de groepering P.M., wettelijk erkende gewapende Weerstandsgroepering. (...). Zegt dat de aanvrager wel regelmatig aangeworven werd omstreeks april 1942 voor de wettelijk erkende gewapende Weerstandsgroepering P.M. en ter beschikking is gebleven dezer groepering tot op het ogenblik der bevrijding". (2)

Voor zover dhr. Collijns en ondergetekende bekend, zijn er vandaag nog maar een handvol oud-verzetslieden van het Geraardsbergse verzet uit de tijd van de Duitse bezetting in leven; naast Emiel Collijns zelf: Marcel De Pelsemaeker die in Wallonië woont, Lucien Hellebosch, Jules Motte, Fernand Paeleman,...(?)

Marc VAN TRIMPONT

(2) Privéarchief: Ministerie van Landsverdediging, Dienst van de Weerstand, Bundel VIII/862, Afschrift verslag van de 14e Herzieningscommissie te Brussel, p.2 en 3. (Het gaat om Paul De Moor, wat in het verslag twee alinea's hoger staat vermeld)